

Bijlage aan het statutair rapport

Europese ingebrekestelling en verdere aanvallen op de wet Major

Voor een update moeten we even terug in de tijd, want al in 2014 startte de Europese Commissie een inbreukprocedure tegen het Belgische systeem van havenarbeid.

De Commissie kan zulke procedure starten wanneer zij een mogelijke overtreding van EU-wetgeving vaststelt of een klacht ontvangt.

De procedure werd gestart na het ontvangen van een klacht neergelegd door natiebaas Fernand Huts en verwante uitzendkantoren. De regeling betreffende de havenarbeid - zoals die toen bestond - zou een inbreuk vormen op het vrij verkeer van vestiging.

In de EU-wetgeving worden een aantal vrijheden gewaarborgd, zoals het vrij verkeer van vestiging. Die vrijheid omvat in feite het recht op zich als zelfstandige te vestigen en een zelfstandige activiteit uit te oefenen onder voorwaarden die voor iedereen – al dan niet onderdaan van de lidstaat – hetzelfde zijn.

Aangezien er enkel met erkende havenarbeiders (ook voor logistieke activiteiten) gewerkt kon worden en de havenarbeiders slechts geografisch beperkt inzetbaar waren, was de Europese Commissie van oordeel dat buitenlandse ondernemingen ontmoedigd werden hun vestiging in België op te zetten.

Tijdens ons vorige Congres konden wij al mededelen dat – na 30 moeizame overlegondes – er uiteindelijk op 15 juni 2016 door onze havenarbeiders via een referendum een compromisvoorstel werd aanvaard om het Uitvoeringsbesluit van 2004 aan te passen en de inbreukprocedure door de Europese Commissie te doen stopzetten.

Het compromis resulteerde in het koninklijk besluit van 10 juli 2016 tot wijziging van het koninklijk besluit van 5 juli 2004 betreffende de erkenning van havenarbeiders in de havengebieden die onder het toepassingsgebied vallen van de wet van 8 juni 1972 betreffende de havenarbeider.

De Europese Commissie meldde op 17 mei 2017 dan ook dat de inbreukprocedure ook werd stopgezet.

Maar daar nam Katoen Natie geen genoegen mee. De firma trok op 5 september 2016 naar de Raad van State – afdeling Bestuursrechtspraak – om het Koninklijk Besluit van 2016 nietig te horen verklaren.

De opdracht van de Raad van State is onder meer het uitspreken van arresten over de wettigheid van administratieve rechtshandelingen (dat zijn bv. besluiten zoals hier het geval is).

De Raad van State heeft de bevoegdheid om handelingen die in strijd zijn met de geldende rechtsregels te vernietigen, of in dringende gevallen, de tenuitvoerlegging ervan te schorsen.

Het startpunt van die juridische rollercoaster vinden we terug begin 2011 wanneer het bedrijf op de vingers wordt getikt wegens het werken met een niet-erkende havenarbeider. Het bedrijf krijgt daarvoor twee jaar later een administratieve geldboete, maar verzet zich tegen de betaling ervan. Middlegate trok naar de Arbeidsrechtbank in Gent (afd. Brugge), maar ving bot.

Het bedrijf gaat verder en maakt de zaak in 2015 aanhangig bij het Arbeidshof te Gent, waar ook dat beroep wordt afgewezen eind 2016. Men zet door. Het dossier komt vervolgens terecht bij het Hof van Cassatie.

Het Hof van Cassatie is het hoogste rechtscollege waar niet meer over de feiten wordt gesproken, maar enkel wordt geoordeeld over de wettigheid van de rechterlijke beslissingen.

Het Hof gaat na of een ‘inlaatsteaanleg geweest’ uitspraak (na het instellen van de gewone rechtsmiddelen van hoger beroep of verzet) de wet schendt of een rechtsregel miskent. Indien dat het geval is, zal het Hof van Cassatie de originele uitspraak vernietigen en het dossier verwijzen naar een ander rechtscollege dat opnieuw over de grond van de zaak moet oordelen.

Het Hof van Cassatie kon echter geen uitspraak doen aangezien het eerst een vraag diende te stellen aan het Grondwettelijk Hof.

Het Grondwettelijk Hof kijkt na of een bepaalde wetgevende akte (een wet, decreet of ordonnantie) grondwettelijk is. Het Hof kan dit bv. doen nadat een rechter (van om het even welke rechtbank) een zogenaamde ‘prejudiciële vraag’ stelt. Beslist het Hof dat het niet het geval is, dan zal het verwijzende rechtscollege de regel buiten beschouwing dienen te laten.

Het Grondwettelijk Hof werd gevraagd of de verplichting binnen het havengebied te werken met erkende havenarbeiders voor activiteiten die niet beperkt zijn tot het laden en lossen van schepen en die buiten het havengebied ook kunnen worden verricht, grondwettelijk is.

Zowel de Raad van State, als het Grondwettelijk Hof stoten in hun beoordeling op de interpretatie van de Europese regelgeving. Zij stelden daarom beide prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie.

Het Europees Hof van Justitie ziet toe dat de EU-wetgeving in alle landen hetzelfde wordt geïnterpreteerd en toegepast. Indien er in een rechtszaak onduidelijkheid bestaat over hoe de Europese regelgeving moet worden toegepast, zal de nationale rechter advies daaromtrent vragen aan het Hof van Justitie.

Ook dat gebeurt via het stellen van een zogenaamde 'prejudiciële vraag'. Het Hof verzamelt alle input van alle betrokken partijen en doet vervolgens uitspraak. De nationale rechter die de vraag stelt, zal in de verdere behandeling van de originele zaak verplicht zijn rekening te houden met het advies gegeven door het Hof van Justitie.

Aangezien de inhoud van de vragen in beide dossiers samenhangend is, besliste het Hof van Justitie de zaken samen te behandelen.

Vooraleer het Hof van Justitie een uitspraak doet, krijgt het een onafhankelijk advies van een advocaat-generaal. Het Hof volgt dat advies in veel gevallen.

Op 10 september 2021 werd de conclusie van advocaat-generaal M. Campos Sanchez-Bordona bij het Hof van Justitie gepubliceerd.

De advocaat-generaal besloot dat het recht van de Europese Unie zich in principe niet verzet tegen een systeem voor erkenning van havenarbeiders met als doel de veiligheid in havengebieden te beschermen voor zover de voorwaarden ervan gebaseerd zijn op transparante, objectieve en niet-discriminerende criteria die vooraf kenbaar zijn en havenarbeiders uit andere lidstaten in staat stellen dat zij in staat van herkomst voldoen aan vereisten die gelijkwaardig zijn aan die van het nationale systeem.

Wel ziet hij graten in de voorwaarden die een gesloten aanwervingsmechanisme instellen dat onder controle van de vakbonden en werkgeversorganisatie van elke haven staat. Zo verwijst hij naar de samenstelling van de administratieve commissies.

Het was tot 11 februari 2021 wachten op de uiteindelijke uitspraak van het Hof van Justitie zelf.

Het Hof volgt de advocaat-generaal dat er geen probleem is om met erkende havenarbeiders te werken.

Het Hof ziet enkel een probleem in:

- de samenstelling van de administratieve commissie en het feit dat zij beslissen of een havenarbeider al dan niet in de pool wordt opgenomen,
- het ontbreken van een redelijke termijn waarbinnen de beslissing tot erkenning moet worden genomen,
- het verschil in behandeling qua duurtijd van de erkenning tussen havenarbeiders in en buiten de pool.

Het dossier ging terug naar het Grondwettelijk Hof en de Raad van State.

Het Grondwettelijk Hof deed op 25 november 2021 uitspraak. Het Hof beperkte het onderzoek tot de activiteit die in het dossier aan de oorsprong ligt en besliste dat het gelijkheidsbeginsel (artikel 10 en 11 van de Grondwet) niet wordt geschonden door de Wet Major in zoverre het gaat over het klaarzetten van trailers op een kade voor verscheping met een tugmaster. Middlegate werd door het Grondwettelijk Hof aldus in het ongelijk gesteld.

Op 26 oktober 2022 werd de langverwachte uitspraak door de Raad van State gepubliceerd. De Raad besliste helaas mee te gaan in het Huts-verhaal en vernietigde het KB van 2016, wat betrekking heeft op de erkenningsmodaliteiten. Dit lag in de lijn van de verwachtingen.

We waren voorbereid en pleegden intens overleg met werknemers- en werkgeversorganisaties, de medewerkers van de FOD-WASO en het Kabinet van Minister van Werk Dermagne.

Uit het overleg kwam een ontwerp van nieuw KB tot stand. Dit ontwerp werd voor advies voorgelegd aan het Paritair Comité en aan de Raad van State, waarna nog een aantal aanpassingen doorgevoerd werden. Dit resulteerde uiteindelijk in het nieuwe KB van 21 december 2022 dat op 6 januari 2023 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd werd. De belangrijkste wijziging die werd doorgevoerd, betreft de werkwijze van de Administratieve Commissie. De Commissie zal niet langer de beslissingen nemen die gelieerd zijn aan de erkenning van havenarbeiders. Die taak wordt nu waargenomen door de ambtenaren van de FOD Waso. De beslissingen zullen wel gebeuren op basis van een niet-bindende consultatie van de Administratieve Commissie waarin zowel een werknemers- als werkgeversafvaardiging vertegenwoordigd is.

Let's
TEAM
UP
for
Fair Transport